

KONTROLA KVALITETA OTISAKA OFSET ŠTAMPE U ŠTAMPARIJI BALATON ŠTAMPA

OFFSET PRINT QUALITY CONTROL IN PRINT HOUSE BALATON ŠTAMPA

Boris Hudak, Nemanja Kašiković, Rastko Milošević, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast – GRAFIČKO INŽENJERSTVO I DIZAJN

Kratak sadržaj – *U radu je izvršena kontrola kvaliteta otisaka dobijenih postupkom ofset štampe pomoću grafičkog sistema KBA Rapida 74 na niklapet 80 g/m² hartiji kontrolisanjem parametara optičke gustine i sivog balansa. Ispitivanje je vršeno na uzorcima tabaka dobijenih iz štamparije Balaton Štampa. Analiziranje uzorka je izvršeno sa Techkon SpectroDens uređajem.*

Ključne reči: *Ofset tabačna štampa, kontrola kvaliteta otisaka*

Abstract – *This paper gives analysis of the quality control of prints on nickel paper 80g / m² by optical density and gray balance. The examination was performed on samples of sheets obtained from the printing house Balaton Štampa from Novi Sad. The printing house uses sheet-fed offset printing machine. Sample measurement was done with a Techkon SpectroDens device.*

Keywords: *Sheet-fed offset printing, print quality control*

1. UVOD

Grafička tehnologija se bavi projektovanjem grafičkih proizvoda, tehnologijom štampe, izdavaštvo, ambalažom, primenom i ispitivanjem grafičkih materijala, tehničkim rešenjima uređaja i sistema u kojima se primenjuju nova saznanja i tehnike [1]. Proces prenošenja boje na papir (ili neki drugi materijal na koji se štampa) posredstvom jedne štamparske forme označava se kao štampanje [2]. Prilikom postupka štampanja potrebno je da se vrši redovna kontrola svih parametara kako bi se na kraju dobio zadovoljavajući otisak. Kontrola kvaliteta štampe vrši se analizom kontrolnih mernih traka pomoću mernih uređaja, kao što su denzitometri, spektrofotometri i kolorimetri.

2. EKSPERIMENTALNI DEO

Otisci koji su korišćeni za eksperimentalni deo istraživanja štampani su u štampariji Balaton Štampa koja se nalazi u Novom Sadu. Ispitivani otisci su štampani na ofset štamparkoj mašini KBA RAPIDA 74 (slika 1.) koja ima pet štamparskih jedinica i jedinicu za VD i UV lak. CtP koji je korišćen za dobijanje štamparskih formi je SCREEN Plate Rite 4300 koji koristi 32 IR laserske diode. Papir koji

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio dr Nemanja Kašiković, vanr. prof.

je korišćen u ispitivanju je etiketni niklapet 80g/m², premazni, a boje su Sun Chemical.

Slika 1. Grafički sistem KBA RAPIDA 74

Kontrola kvaliteta se radila na mesečnom nivou, pošto je izabran posao koji se štampa više puta u toku jednog meseca pri čemu se koristila ista priprema, štamparske forme, boje i ista tabačna mašina KBA Rapida 74. Iz odštampanih naslaga tabaka, pri svakoj početnom i ponovnom štampanju (ukupno četiri štampanje), uzimalo se deset tabaka (svaki hiljaditi).

Analiza odštampanih uzorka je izvršena pomoću uređaja izvršena pomoću spektrofotometra Teckhon SpectroDens, koji koristi osvetljenje D65, standardni ugao posmatranja od 10° i mernu geometriju d/8, pri čemu su se merili parametri optičke gustine i sivog balansa.

3. REZULTATI MERENJA

3.1. Merenje optičke gustine

Optička gustina boje zavisi od tona boje, debljine nanosa boje i vrste i koncentracije pigmenata. Pošto je ton boje u skali propisan, a koncentracija pigmenata u štamparskoj boji nepromenljiva, u procesu štampe preostaje jedino debljina nanosa boje kao promenljiva pomoću koje može da se utiče na kvalitet [3]. Rezultati merenja optičke gustine na poljima punog tona (100% raster tonske vrednosti) ukazuju na veoma male razlike između otiska kroz tiraž. Merenje je vršeno za četiri procesne i jednu Pantonr boju.

Tabela 1. Merenja optičke gustine za cijan - tiraž I

Merenje	Cijan	Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	0,8	0,8	0,8	0,79	0,83	0,82	0,81	0,8	0,81	0,83
	2	0,74	0,76	0,74	0,72	0,77	0,75	0,76	0,75	0,74	0,78
	3	0,78	0,76	0,75	0,74	0,79	0,78	0,77	0,77	0,78	0,79
	4	0,74	0,75	0,72	0,71	0,75	0,75	0,74	0,74	0,77	0,77
	5	0,65	0,66	0,63	0,63	0,65	0,64	0,64	0,71	0,66	0,66
	sr. vred.	0,742	0,746	0,728	0,718	0,758	0,748	0,744	0,754	0,752	0,766

Kod upoređivanja dobijenih srednjih rezultata koji se nalaze u tabeli 1. vidi se da je nanos cijan boje u celokupnom tiraž I ujednačen, što se može videti i u tabeli 2.

Tabela 2. Merenja optičke gustine za cijan - tiraž II

Cijan		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	0,88	0,89	0,9	0,92	0,9	0,89	0,9	0,88	0,92	0,89
	2	0,79	0,8	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,81	0,84	0,84
	3	0,8	0,81	0,82	0,83	0,82	0,83	0,82	0,81	0,85	0,83
	4	0,77	0,79	0,81	0,81	0,8	0,81	0,8	0,8	0,82	0,83
	5	0,71	0,71	0,73	0,71	0,73	0,72	0,72	0,72	0,73	0,74
	sr. vred.	0,79	0,8	0,816	0,818	0,814	0,814	0,812	0,804	0,832	0,826

Tabela 3. Merenja optičke gustine za cijan - tiraž III

Cijan		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	0,73	0,69	0,62	0,64	0,64	0,66	0,67	0,7	0,69	0,68
	2	0,71	0,67	0,65	0,64	0,65	0,66	0,65	0,71	0,77	0,68
	3	0,79	0,7	0,73	0,72	0,72	0,74	0,72	0,78	0,77	0,76
	4	0,74	0,7	0,7	0,7	0,69	0,7	0,69	0,75	0,74	0,73
	5	0,66	0,61	0,63	0,61	0,6	0,61	0,61	0,65	0,66	0,63
	sr. vred.	0,726	0,674	0,666	0,662	0,66	0,674	0,668	0,718	0,726	0,696

Kod upoređivanja dobijenih srednjih rezultata koji se nalaze u tabeli 3. takođe vidimo da je optička gustina za cijan boju tokom celokupnog tiraža ujednačena.

Tabela 4. Merenja optičke gustine za cijan - tiraž IV

Cijan		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	0,68	0,68	0,61	0,73	0,6	0,68	0,76	0,73	0,74	0,74
	2	0,66	0,7	0,6	0,77	0,59	0,66	0,75	0,74	0,75	0,73
	3	0,72	0,78	0,66	0,82	0,64	0,73	0,82	0,8	0,83	0,79
	4	0,72	0,74	0,64	0,77	0,62	0,71	0,76	0,75	0,76	0,74
	5	0,64	0,67	0,6	0,74	0,6	0,63	0,74	0,72	0,71	0,71
	sr. vred.	0,684	0,714	0,622	0,766	0,61	0,682	0,766	0,748	0,758	0,742

Kod upoređivanja dobijenih srednjih rezultata koji se nalaze u tabeli 4. vidi se da minimalnih odstupanja, ali može da se kaže da je optička gustina kroz celokupan tiraž ujednačena.

Merenja optičke gustine za magenta, predstavljene su u tabelama 5-8.

Tabela 5. Merenja optičke gustine za magentu - tiraž I

Magenta		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,19	1,18	1,16	1,16	1,23	1,19	1,19	1,23	1,26	1,22
	2	1,26	1,25	1,27	1,23	1,29	1,25	1,3	1,35	1,35	1,3
	3	1,2	1,19	1,2	1,17	1,24	1,21	1,23	1,29	1,31	1,22
	4	1,27	1,26	1,27	1,23	1,32	1,28	1,31	1,37	1,38	1,33
	5	1,23	1,19	1,22	1,18	1,25	1,22	1,24	1,3	1,31	1,23
	sr. vred.	1,23	1,214	1,224	1,194	1,266	1,23	1,254	1,308	1,322	1,26

Kod upoređivanja dobijenih srednjih rezultata koji se nalaze u tabeli 5. vidi se da postoje minimalna odstupanja, pa se može reći da je u prvom tiražu optička gustina za magenta boju ujednačena.

Tabela 6. Merenja optičke gustine za magentu - tiraž II

Magenta		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,13	1,14	1,13	1,12	1,13	1,11	1,11	1,13	1,14	
	2	1,2	1,24	1,23	1,21	1,2	1,2	1,21	1,21	1,25	1,23
	3	1,14	1,18	1,16	1,16	1,12	1,16	1,17	1,15	1,19	1,19
	4	1,22	1,25	1,19	1,24	1,22	1,26	1,26	1,23	1,28	1,28
	5	1,17	1,18	1,19	1,16	1,19	1,18	1,21	1,19	1,23	1,22
	sr. vred.	1,172	1,198	1,18	1,178	1,172	1,182	1,192	1,178	1,216	1,212

Kod upoređivanja dobijenih srednjih rezultata koji se nalaze u tabeli 6 i u tabeli 7 primećuje se da je u celokupnim tiražima ujednačena optička gustina magente.

Tabela 7. Merenja optičke gustine za magentu - tiraž III

Magenta		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,1	1,13	1,12	1,18	1,2	1,14	1,13	1,17	1,19	1,18
	2	1,2	1,17	1,22	1,19	1,19	1,19	1,19	1,24	1,2	1,21
	3	1,12	1,1	1,14	1,12	1,11	1,1	1,11	1,14	1,12	1,12
	4	1,21	1,15	1,21	1,24	1,19	1,19	1,22	1,24	1,2	1,19
	5	1,12	1,09	1,12	1,13	1,1	1,12	1,12	1,14	1,11	1,11
	sr. vred.	1,15	1,128	1,162	1,172	1,158	1,148	1,154	1,186	1,164	1,162

Tabela 8. Merenja optičke gustine za magentu - tiraž IV

Magenta		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,13	1,08	1,12	1,05	1,09	1,12	1,14	1,1	1,04	1,11
	2	1,18	1,18	1,18	1,13	1,14	1,18	1,25	1,2	1,16	1,22
	3	1,1	1,12	1,11	1,09	1,14	1,1	1,17	1,11	1,08	1,14
	4	1,21	1,21	1,13	1,16	1,21	1,19	1,28	1,2	1,19	1,21
	5	1,1	1,13	1,13	1,11	1,18	1,09	1,2	1,14	1,12	1,16
	sr. vred.	1,144	1,144	1,134	1,108	1,152	1,136	1,208	1,15	1,118	1,168

Kod upoređivanja dobijenih srednjih rezultata koji se nalaze u tabeli 8., takođe postoje zaista minimalna odstupanja, pa se može reći da je kroz celokupan tiraž ujednačen nanos magenta boje.

U tabelama 9-12 predstavljena su merenja optičke gustine za žutu boju.

Tabela 9. Merenja optičke gustine za žutu - tiraž I

Žuta		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	0,86	0,86	0,85	0,83	0,91	0,87	0,85	0,89	0,91	0,91
	2	0,91	0,88	0,89	0,88	0,93	0,92	0,91	0,94	0,96	0,95
	3	0,9	0,87	0,88	0,87	0,91	0,89	0,91	0,93	0,96	0,94
	4	0,91	0,88	0,89	0,87	0,91	0,9	0,91	0,91	0,94	0,95
	5	0,86	0,83	0,86	0,84	0,86	0,86	0,87	0,87	0,89	0,89
	sr. vred.	0,888	0,922	0,906	0,9	0,878	0,902	0,906	0,908	0,928	0,928

Tabela 10. Merenja optičke gustine za žutu - tiraž II

Žuta		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	0,84	0,88	0,86	0,86	0,84</					

treba istaći da su i kod tiraža III i IV izmerene ujednačene vrednosti optičke gustine kroz celokupan tiraž.

Tabela 13. Merenja optičke gustine za crnu - tiraž I

Crna		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,43	1,44	1,44	1,45	1,46	1,44	1,43	1,41	1,46	1,47
	2	1,56	1,53	1,5	1,5	1,58	1,57	1,53	1,51	1,53	1,55
	3	1,5	1,48	1,5	1,47	1,53	1,52	1,49	1,48	1,52	1,5
	4	1,52	1,47	1,49	1,43	1,53	1,46	1,47	1,4	1,44	1,47
	5	1,47	1,44	1,49	1,45	1,52	1,49	1,46	1,46	1,51	1,48
	sr. vred.	1,496	1,472	1,484	1,46	1,524	1,496	1,476	1,452	1,492	1,494

Tabela 14. Merenja optičke gustine za crnu - tiraž II

Crna		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,49	1,45	1,42	1,43	1,39	1,41	1,39	1,39	1,44	1,42
	2	1,56	1,51	1,47	1,48	1,46	1,47	1,46	1,48	1,52	1,53
	3	1,49	1,46	1,41	1,45	1,39	1,44	1,41	1,43	1,46	1,42
	4	1,45	1,46	1,44	1,45	1,39	1,43	1,45	1,46	1,5	1,49
	5	1,44	1,4	1,39	1,4	1,34	1,36	1,37	1,41	1,44	1,39
	sr. vred.	1,486	1,456	1,426	1,442	1,394	1,422	1,416	1,434	1,472	1,45

Tabela 15. Merenja optičke gustine za crnu - tiraž III

Crna		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,67	1,75	1,66	1,79	1,72	1,79	1,69	1,79	1,76	1,73
	2	1,81	1,8	1,81	1,82	1,76	1,78	1,77	1,82	1,81	1,74
	3	1,79	1,75	1,81	1,8	1,75	1,81	1,76	1,83	1,76	1,78
	4	1,79	1,77	1,78	1,75	1,68	1,78	1,75	1,82	1,75	1,75
	5	1,69	1,73	1,73	1,78	1,73	1,77	1,72	1,75	1,75	1,63
	sr. vred.	1,75	1,76	1,758	1,788	1,728	1,786	1,738	1,802	1,766	1,726

Tabela 16. Merenja optičke gustine za crnu - tiraž IV

Crna		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,71	1,65	1,73	1,75	1,75	1,69	1,82	1,78	1,6	1,65
	2	1,73	1,75	1,75	1,78	1,74	1,72	1,78	1,81	1,7	1,68
	3	1,71	1,73	1,76	1,72	1,77	1,58	1,79	1,73	1,71	1,67
	4	1,66	1,71	1,71	1,66	1,77	1,61	1,78	1,73	1,66	1,6
	5	1,67	1,65	1,71	1,64	1,78	1,65	1,77	1,73	1,61	1,65
	sr. vred.	1,696	1,698	1,732	1,71	1,762	1,65	1,788	1,756	1,656	1,65

Merenja optičke gustine za Pantone boje P186 C su predstavljena u tabelama 17-20.

Tabela 17. Merenja optičke gustine za P186 C - tiraž I

P186 C		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,63	1,57	1,59	1,62	1,61	1,64	1,59	1,59	1,59	1,62
	2	1,57	1,54	1,55	1,48	1,57	1,59	1,6	1,6	1,61	1,62
	3	1,63	1,61	1,61	1,58	1,63	1,63	1,61	1,63	1,63	1,63
	4	1,66	1,63	1,66	1,65	1,66	1,64	1,65	1,66	1,69	1,68
	5	1,58	1,59	1,62	1,58	1,61	1,61	1,59	1,61	1,6	1,62
	sr. vred.	1,614	1,588	1,606	1,582	1,616	1,622	1,608	1,618	1,624	1,634

Tabela 18. Merenja optičke gustine za P186 C - tiraž II

P186 C		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,61	1,56	1,61	1,52	1,54	1,61	1,56	1,55	1,57	1,6
	2	1,56	1,6	1,53	1,56	1,52	1,55	1,58	1,53	1,55	1,57
	3	1,63	1,64	1,56	1,63	1,58	1,6	1,62	1,58	1,61	1,6
	4	1,63	1,68	1,64	1,65	1,63	1,59	1,65	1,62	1,65	1,63
	5	1,61	1,62	1,57	1,59	1,55	1,57	1,59	1,55	1,59	1,56
	sr. vred.	1,608	1,62	1,582	1,59	1,564	1,584	1,6	1,566	1,594	1,592

Tabela 19. Merenja optičke gustine za P186 C - tiraž III

P186 C		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,61	1,6	1,6	1,69	1,59	1,59	1,66	1,61	1,54	1,61
	2	1,61	1,5	1,67	1,62	1,58	1,59	1,57	1,6	1,56	1,45
	3	1,61	1,52	1,7	1,7	1,64	1,66	1,64	1,64	1,62	1,61
	4	1,69	1,65	1,7	1,72	1,64	1,7	1,67	1,7	1,67	1,69
	5	1,62	1,59	1,67	1,67	1,57	1,62	1,61	1,57	1,55	1,59
	sr. vred.	1,628	1,572	1,668	1,68	1,604	1,632	1,63	1,624	1,588	1,59

Za sve tiraže može se uočiti ujednačenost optičke gustine.

Tabela 20. Merenja optičke gustine za P186 C - tiraž IV

P186 C		Tabak									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Merenje	1	1,54	1,65	1,6	1,53	1,62	1,58	1,56	1,58	1,6	1,56
	2	1,55	1,56	1,55	1,57	1,55	1,58	1,55	1,58	1,55	1,48
	3	1,54	1,6	1,54	1,56	1,62	1,53	1,59	1,59	1,65	1,58
	4	1,63	1,69	1,66	1,66	1,63	1,62	1,66	1,69	1,69	1,63
	5	1,63	1,63	1,63	1,62	1,59	1,62	1,63	1,63	1,67	1,61
	sr. vred.	1,578	1,626	1,594	1,582	1,614	1,582	1,602	1,608	1,638	1,572

3.2. Merenje sivog balansa

Kod merenja sivog balansa (polja za sivi balans od 50%), uređaj se kalibriše na papiru, pri čemu su na svakom tabaku vršena četiri merenja od kojih je dobijena srednja vrednost za upoređivanje. Dobijeni rezultati su predstavljeni u tabelama 21-24.

Tabela 21. Merenje sivog balansa - tiraž I

Tabak	C (36)	M (28)	Y (25)
1	0,225	0,283	0,310
2	0,213	0,265	0,298
3	0,220	0,268	0,303
4	0,213	0,258	0,288
5	0,243	0,298	0,328
6	0,243	0,288	0,320
7	0,215	0,280	0,310
8	0,225	0,288	0,318
9	0,238	0,300	

Slični rezultati su dobijeni i za tiraže III i IV, tj i ovde su najveće vrednosti za žutu boju, pa posle magenta i na kraju cijan boju.

Tabela 24. Merenje sivog balansa - tiraž IV

Tabak	C (36)	M (28)	Y (25)
1	0,213	0,263	0,313
2	0,240	0,290	0,340
3	0,223	0,275	0,318
4	0,240	0,280	0,330
5	0,208	0,260	0,313
6	0,243	0,293	0,350
7	0,238	0,283	0,340
8	0,223	0,265	0,325
9	0,238	0,280	0,338
10	0,253	0,295	0,343
Sr. Vre.	0,232	0,278	0,331

3. ZAKLJUČAK

Prilikom merenja optičke gustine, srednja vrednost za cijan se između tiraža kretala od 0,66 do 0,83. Kod tiraža I i II je to bilo prilično ujednačeno, dok su kod tiraža III i IV zabeležene male varijacije, ali ta odstupanja nisu velika. Vrednosti optičke gustine za magenta boju se kreću od 1,11 do 1,32.

Postoje male razlike u tiražima i između tiraža, ali odstupanja nisu velika. Srednja vrednost optičke gustine za žutu boju se kreće od 0,81 do 0,93 i kod nje je nanos u okviru tiraža prilično ujednačen.

Kod srednje vrednosti optičke gustine za crnu boju beleže se najveća odstupanja. Optička gustina se kreće od 1,39 do 1,79. Kod tiraža I i II vrednost je bila prilično ujednačena i kretala se između 1,4-1,5, ali kod tiraža III i IV je nanos crne pojačan za oko 0,3. Ujednačen nanos je izmeren i za Pantone boju P186 C i kreće se oko 1,6.

Zbog specifičnosti posla, na tabaku dominiraju žuto-naranđasti tonovi, dok plave ima jako malo. Zbog toga, a i zbog referentnog uzorka, magenta i žuta boja su jače štampane u odnosu na cijan, što za rezultat daje sivi banas koji je pomeren prema toplijim bojama.

Možemo se reći da je kontrola kvaliteta otisaka prilikom štampe veoma bitna stvar, jer se sa njom prate, podešavaju i održavaju zadate vrednosti. Uvek će biti malih varijacija štampe između tiraža, ali se sa konstantnim praćenjem i merenjem te varijacije mogu svesti na minimum i može se dobiti postojanost i ponovljivost kvaliteta otisaka.

Nakon izvršene kontrole kvaliteta ofset štampe u štampariji Balaton, može se reći da su dobijeni dobri rezultati i da se može reći da su u pitanju kvalitetno odradeni poslovi.

4. LITERATURA

- [1] Novaković, D. (2008) Uvod u grafičke tehnologije, Fakultet Tehničkih Nauka, Novi Sad
- [2] Novaković, D. (2013) Grafički procesi, skripta, Fakultet Tehničkih Nauka, Novi Sad
- [3] Novaković D., Pavlović Ž., Karlović I., Pešterac Č. (2009) Reprodukciona tehnika, priručnik za vezbe, Fakultet Tehničkih Nauka, Novi Sad

Podaci za kontakt:

MSc Boris Hudak, kadet10@gmail.com
Dr Nemanja Kašiković, knemanja@uns.ac.rs
Dr Rastko Milošević, rastko.m@uns.ac.rs